SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 176. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 15, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 15-го ВЕРЕСНЯ 1992. Ч. 176. РІК XCIX.

ВІДБУВСЯ СИНОД УПЦ КП

Київ (УНІАР). — Тут у середу, 9-го вересня, пресова служба Української Православної Церкви Київського Патріярхату повідомила, що відбувся Священний Синод Церкви. Головував заступник Патріярха Київського і всієї України Митрополит Філарет.

Рішенням Священного Синоду засновуються чотири монастирі: Свято-Михайлівський Видубицький монастир чоловічий і Фролівський жіночий у Києві; Свято-Володимирський чоловічий монастир у Червонограді; Дерменський чоловічий монастир у Рівенській Єпархії. Утворено Львівську, Дрогобицьку, Тернопільську і Бучанську Єпархії.

Тим часом з Луцького повідомляють, що вірні УПЦ КП Волині 7-го вересня пікетували будинок обласної державної адміністрації, домагаючись передачі храмів, контрольованих Митрополитом Володимиром, Українській Церкві Київського Патріярхату.

Спалили хату Шевченків

Черкащина (УНІАР). — Тут у середу, 9-го вересня, в годині 4-ій ранку в рідному селі Тараса Шевченка — Шевченковому, колишній Кирилівці, сталася пожежа. Загорівся відтворений за історичними документами і спогадами сучасників поета будинок батьків Т. Шевченка. За попередніми повідомленнями пожежників, хату спочатку пограбували, а тоді спалили.

Партія Зелених України задеклярувалась

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 8-го вересня, Партія Зелених України висловила незгоду щодо трансформації організаційного комітету проведення референдуму за припинення уповноважень Верховної Ради у коаліцію „Незалежній Україні — новий парлямент".

Оскільки Партія Зелених України відмовилася від участи в будь-яких блоках чи коаліціях, які домагаються проведення референдуму, сказано у заяві, ПЗУ співпрацюватиме з коаліцією „Незалежній Україні — новий парлямент" на засадах рівноправного партнерства.

Доповнено закон про оплату праці

Київ (УНІАР). — Тут 7-го вересня Президія Верховної Ради України доповнила постанову з 29-го квітня 1992 року про врегулювання фондів оплати праці таким додатком: „Дозволити галузевим міністерствам, концернам, корпораціям запроваджувати за погодженням міністерства економіки, міністерства праці, міністерства фінансів та міністерства статистики України галузеві особливості у регулюванні фондів оплати праці на окремих підприємствах. Встановити, що державні посадові особи будь-якого рівня на території України не можуть отримувати більшу заробітну платню, ніж заробітна платня Президента України".

Заробітна платня Президента Леоніда Кравчука виносить 19,000 купонів на місяць без врахування індексації, тобто, на даний момент. Якщо ціни зростають, то платня підвищується на певну суму, як передбачено законом.

М. Ґорбачов сприяв терористам в світі

Москва. — Московська „Комсомольская Правда" помістила давно відому правду, що колишній генеральний секретар ЦК КПСС і президент СССР Михаїл Ґорбачов сприяв діяльності різних терористичних груп на Близькому Сході, підтримуючи тим самим пляни комуно-московського КҐБ, яке займалося не тільки крадежами і шпигунством, але також вбивствами та викраданням людей.

Члени Палестинської визвольної організації, наприклад, передали Москві 10,000 вкрадених в різних музеях і приватних колекціях предметів, загальною вартістю кілька більйонів долярів, і дістали запевнення, що цінності ніколи не будуть повернені власникам.

Три співробітники КҐБ за успішно проведену операцію дістали урядові нагороди. Документи, знайдені в Лібії і Москві підтверджують, що про „східню колекцію" знали всі генеральні секретарі, бо такої операції не можна було перевести без їхньої згоди. Власники вкрадених речей не можуть вимінятися в Росії зворот, тому, що московські „злодії" заздалегідь подбали про те, щоб СССР не підписав в 1988 році міжнародних зобов'язань про повернення вкрадених цінностей їх власникам.

Одночасно зі статтею у „Комсомольській Правді" російське агентство ІТАР-ТАСС передало слова голови комісії у справі вивчення партійних документів в архівах КҐБ Михайла Полторакіна про те, що комісія має незаперечні докази особистої причетности М. Ґорбачова до міжнародного тероризму, не зважаючи на його „цивілізовані" виступи і хитру гру на Заході. „Ми маємо скандальні документи, на яких фігурує підпис М. Ґорбачова", — заявив Полторакін.

З точки зору моральних вартостей це удар по Нобелівському комітетові, який докраю скопромітував себе нагородивши кагебіста Горбачова нагородою миру, — сказав Полторакін.

Щодо підпису колишнього генерального секретаря на документах, то, за словами колишнього пресового секретаря Ґорбачова, „в цьому нема нічого дивного, бо він підписував усі рішення Політбюра.

Б. Клінтон шукає підтримки у жидів і негрів

Вашінґтон. — Кандидат Демократичної партії Билл Клінтон зустрівся з негритянським пастором Джессі Джексоном, тим самим дав зрозуміти, що їх суперечності носять майже символічний характер. В той же день він звернувся з довгою промовою до міжнародної конференції антидифмаційної ліги Бнай Брит, що зібралася у Вашінґтоні. Коментатори зауважили, що Б. Клінтон знайшов час зустрітися з Джессі Джексоном особисто, а до жидівської авдиторії звернувся через супутник зв'язку, і його промова висвітлювалася на величезному телевізійному екрані.

В Атланті Б. Клінтон повідомив, що має намір реформувати систему велфера. „Ми повинні покінчити з нинішньою системою", — заявив губернатор Аркенсо, обіцявши виділити 4 біл. дол. на виробниче навчання тих, які дістають велфер, і додати 2 біл. дол. у вигляді податкових послаблень для бідних. „До 1996 року, — обіцяв він, — уряд (демократів) додатково видасть на велфер 6 більйонів". Клінтон не сказав, звідки він візьме таку величезну суму, але оскільки він не приховує намірів підвищити податки, то відповідь ясна.

У призидентських виборах кандидати Демократичної партії дістають звичайно коло 90 відс. голосів негрів. Без підтримки негрів Клінтон не має на що надіятися. Надто важлива для нього також підтримка жидів у таких стейтах як Фльорида, Іллиной і Ню Йорк. Спеціялісти вважають, що не менше 70 відс. виборців-жидів проголосують за Клінтона.

У телевізійному зверненні до конференції Бнай Брит кандидат демократів говорив про вірність Ізраїлеві і обвинуватив президента Джорджа Буша в тому, що у республіканській Адміністрації жиди не займають важливих постів. Б. Клінтон також заявив, що Ізраїль потребує економічно сильних З'єднаних Стейтів, пов'язавши американську допомогу Ізраїлеві з необхідність спочатку зміцнити економіку ЗСА.

Президент Дж. Буш знову критикує Конґрес

Вашінґтон. — Президент Джордж Буш зустрівся з лідерами республіканців у Конґресі, а потім відправився у передвиборчу поїздку по двох стейтах східнього побережжя — Пенсильванії і Ню Джерзі.

Нове опитування громадської думки, яке провели спільно телевізійна компанія Ей-Бі-Сі і газета „Вашінґтон Пост", показало, що президент Буш відстає від свого конкурента Билла Клінтона на 12пунктів. Слід підкреслити, що розрив між претендентами на президентський пост скоротився у порівнянні з попереднім опитуванням, проведеним тиждень тому.

На зустрічі з конґресменами-республіканцями у Білому Домі Буш виступив з критикою на дресу демократичної більшости у Конґресі, яка, за словами Президента, блокувала всі економічні почини Адміністрації. „Я пробував вжити заходів, які стимулювали б економіку, але дістав відсіч", — сказав Президент про становище демократів у Конґресі. Перед зустріччю в Білому Домі Дж. Буш передав у Конґрес законопроекти, зв'язані з економікою і фінансами. Він хотів би, щоб ці пропозиції були затверджені перед тим, як члени Конґресу роз'їдуться на вакації у жовтні. За словами Президента, якщо Конґрес відмовиться прийняти його пропозиції, американський народ зможе ще раз переконатися в тому, що демократи-законодавці перешкоджають стабілізації американської економіки.

У СВІТІ

В СЕРЕДУ, 9-ГО ВЕРЕСНЯ, президент України Леонід Кравчук мав зустріч з колишнім прем'єр-міністром Ізраїля, головою партії Лікуд Їцаком Шаміром, який перебував в Києві з неофіційною візитою. Під час розмови Л. Кравчук сказав, що Ізраїль є однією з пріоритетних країн у зовнішній політиці України, оскільки серед ізраїльських громадян є багато таких, що народилися і виросли в Україні.

У ГРЕЦІЇ ЗААРЕШТОВАНО Гельмута Фойгта, одного з керівників колишньої східньонімецької таємної поліції, причетного до організації багатьох кривавих акцій комуністичних терористів у світі. Про це заявив в Атенах міністер громадського порядку Греції Теодорос Анагностопулос. Він сказав також, що поліційні служби обох країн полювали за Фойгтом цілий рік.

ВЛАДІМІР ТАРАСОВ, один з керівників Державного митного комітету Російської федерації, заявив, що найближчим часом буде визначено нову митної контролі вздовж кордонів Росії з Азербайджаном, Грузією, Україною і країнами Прибалтики. З цими республіками, котрі відмовилися підписати митну угоду, Росія будуватиме стосунки як з „третіми країнами, тобто відійде від принципу „прозорости кордонів".

ПОКІНЧИВ САМОГУБСТВОМ амбасадор Іраку в Мавританії Тапет Номан, призначений на цей пост в 1989 році. Згідно з повідомленням із мавританійської столиці, іракський дипломат застрілив себе з револьвера в своїй резиденції, залишивши письмове пояснення, змісту якого не оприлюднено. Раніше представники іракської амбасади заявили журналістам, нібито Номан вмер природною смертю.

В СЕРЕДУ, 9-ГО ВЕРЕСНЯ, колюмбійська газета „Нуево сігло" опублікувала інтерв'ю з Пабльом Ескобаром, керівником медельінського кокаїнового картелю, який в липні цього року втік з тюрми, не зважаючи на те, що його в'язниця була більше подібною до апартаментів розкішного готелю. Ескобар заявив, що віддасть себе в руки властей, якщо уряд триматиме його в рідній провінції Антіокія і гарантує йому безпеку. Відповідаючи на запитання, чи не боїться Ескобар, причетний до вбивств тисяч людей, викрадення американців, він відповів, що в подібному випадку громадяни ЗСА також стануть об'єктами викрадення для обміну на заарештованих американськими властями членів колюмбійської мафії.

У ЧЕТВЕР, 10-ГО ВЕРЕСНЯ, міністер закордонних справ Югославії Борисав Йовановіч зголосив свою резиґнацію і виступив з різкою критикою прем'єр-міністра Мілана Паніча, який, на думку Йовановіча, займає антисербське становище. Йовановіч активно підтримує сербського президента Слободана Мілошевіча і його пляни створення Великої Сербії з насильним приєднанням до неї всіх районів проживання сербів в інших республіках колишньої Югославії. Тим часом М. Паніч заявив про свою готовість визнати незалежність цих республік і сказав, що головною причиною війни в Хорватії і Боснії став намір сербів перекроїти мапу на свою користь.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ на запрошення президента Азербайджану Абульфаза Ельчибея в Баку з неофіційною візитою прибула колишній прем'єр-міністер Великобританії Марґарет Тачер. Вона взяла участь у церемонії підписання угоди між британською компанією Брітіш Петролеум і урядом Азербайджану про спільне використання глибоководних нафтових родовищ.

УРЯД АФҐАНІСТАНУ відкинув звинувачення на свою адресу в тому, нібито він готує і озброює опозиційні сили в Таджикистані. В офіційній заяві говориться, що Кабуль не причетний до теперішніх подій в Таджикистані і „ісламська боротьба, яка там розгорнулася, має місцеві причини".

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Ізраїля Їцак Рабін ознайомив депутатів Кнессету зі становищем свого уряду щодо стосунків з Сирією. Рабін запевнив, що він є готовий укласти договір, сенс якого полягає у формулі „мир в обмін на землю". Рабін відкинув можливість визволення ізраїльськими військами всієї територіЇ Голянських пагорбів, звідки мусульманські екстремісти здійснювали напади на жидівські поселення. Разом з тим Рабін підкреслив, що не має наміру повторювати помилок ізраїльсько-єгипетського мирного договору, згідно з яким до Єгипту відійшов увесь Синайський півострів.

РОСІЯ І УКРАЇНА ХОЧУТЬ СТАТИ ЧЛЕНАМИ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ЗОНИ

Брюссель, Бельгія. — Віцепрем'єр Російської федерації Александр Шохін і заступник міністра закордонних справ України Микола Макаревич виступили перед членами Европейського парляменту. Шохін заявив, що Росія прискореними темпами переводить в себе політичні й економічні реформи, щоб заслужити собі право на членство в Европейській економічній зоні, тобто в Европейській економічній спільноті. Він підкреслив, що Росія робить все, що від неї залежить, щоб змінити наставлення країн Заходу до російських реформ і виелімінувати страх перед Росією, який все ще залишився після диктаторської політики колишніх совєтських керівників. Шохін натякав також на конвертовану валюту, тобто перетворення карбованця на валюту міжнародної платности, упорядкування внутрішньої торгівлі і прийняття законів про інвестицію в Росії закордонних капіталів.

Віцепрем'єр передбачає, що на черговій сесії Верховної Ради Росії парляментаристи приймуть закон, який покінчить з традиційним в Росії бюрократизмом, тобто бюрократичною вертикальною системою влади. Завдяки цьому за кордоном прояснитеся ситуація і всі зрозуміють, з ким варто тримати зв'язки". За словами Шохіна Російська федерація зменшить також бюджетний дефіцит на приблизно п'ять відсотків валютного національного продукту, заморозить інфляцію на рівні 10 відсотків на місяць і запропонує звільнити ціни.

Далі Шохін заявив, що Росія буде старатися завоювати світовий ринок своєю продукцією із цією метою вона зменшила список товарів, щоб звернути увагу на їхній квалітет.

Европейська економічна зона буде сформована в наступному році. Вона об'єднає 12 країн Европейської спільноти і 7 країн так званої Европейської асоціяції вільної торгівлі.

Віцепрезидент комісії Европейської спільноти для зв'язків Франц Андріессен заявив, що країни вільного ринку зацікавлені співпрацею з країнами Співдружности Незалежних Держав.

В нарадах беруть участь представники членських держав Европейської економічної спільноти і країн СНД, в тому числі Україна. На зустрічі виступив перший заступник міністра закордонних справ України Микола Макаревич. Він, зокрема підкреслив, як інформує УНІАР, зацікавленість України у вступі до Ради Европи. До того ж відповідний офіційний документ вже відправлений Урядом України до Головної квартири ЕЕС.

Західні засоби масової інформації, а зокрема так звана „велика преса", тенденційно не подали до відома виступу представника України, натомість широко цитували Шохіна, щоб робити враження, що на Сході існує якесь об'єднуюче ціле (СНД), яке, принаймні тимчасово, має заступити російську імперію. Поміркованi політичні спостерігачі і аналітики підкреслюють, що на нарадах ЕЕС було чимало інших некорисних потягнень і тенденцій для колишніх республік СССР.

В АМЕРИЦІ

ДИРЕКТОР ІНФОРМАЦІЙНОЇ агенції ЗСА Ю-Ес-Ай-Ей Генрі Катто відбув триденні офіційні відвідини в Україні. Перебуваючи в Києві від 5-го до 8-го вересня, Г. Катто відбув цілий ряд офіційних зустрічей з Президентом Леонідом Кравчуком, міністром закордонних справ України Анатолієм Зленком, міністром освіти Петром Таланчуком, міністром культури Ларисою Хоролець, президентом української телерадіокомпанії М. Охмакевичем і провідними журналістами. Під час зустрічей обговорювалися питання інформаційних і культурних відносин між Україною та ЗСА. ЮСІА є агенцією ЗСА, яка проводить освітні та культурні програми обміну і відповідає за зв'язки з пресою в американських амбасадах по цілому світі. Зустрічаючись з Президентом Л. Кравчуком у супроводі американського амбасадора в Україні Романа Попадюка, Г. Катто порушив низку питань обопільного зацікавлення, зокрема питання про відкриття у Києві американського культурного центру.

У ВАШІНҐТОНІ ВІДБУЛА офіційні відвідини парляментарна делеґація України на чолі з головою Верховної Ради Іваном Плющем, який мав зустрічі із сенатором Ричардом Луґаром і Семом Нанном. Під час розмови обговорювалися питання ратифікації парляментом України та Конґресом ЗСА угоди про редукцію стратегічних ядерних озброєнь. Голова ВР України підкреслив необхідність забезпечення міжнародних ґарантій національної безпеки України після остаточної ліквідації ядерної зброї на її території. Відбулася також зустріч у Білому Домі з представниками Президента ЗСА ґенералом Брентом Скоукрофтом, асистентом Президента з питань національної безпеки та Ніколасом Ворреном, директором відділу Росії та Евразії Ради національної безпеки. У зустрічах в Сенаті та Білому Домі брали участь амбасадор України у ЗСА Олег Білорус і інші члени парляментарної делеґації України.

ПРОДОВЖУЮЧИ НАПОЛЕГЛИВО у передвиборчій кампанії переконувати виборців, щоби голосували за ними, обидва кандидати, президент Джордж Буш і губернатор Билл Клінтон, виступили з новими заявами. Президент Дж. Буш, заявивши публічно про свою помилку в 1990 році, коли погодився на підвищення податків, сказав, що раз „дався набрати" демократам і підніс податки, цього ніколи більше не зробить.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ секретар Департаменту праці Линн Мартін визнала, що Північноамериканський торговельний договір може позбавити 150,000 американців можливости заробітку. Тим часом демократи твердять, що плян президента Джорджа Буша про поміч тим, які втратять працю не є вистачаючим. Під наполегливими запитами членів Сенатської комісії фінансів Л. Мартін є першою з Уряду президента Джорджа Буша, що подала приблизні підрахунки кількости американських робітників, які можуть втратити працю якщо буде знесено існуючі торговельні перепони між ЗСА, Канадою і Мехіко.

З. Голубець вперше покаже свої твори у Філядельфії

Джерзі Сіті, Н. Дж. (Г. Колесса). — Вже не раз мали ми нагоду зустрічатися з творчістю скульптора Зенона Голубця, і кожна зустріч з його неповторним мистецтвом приносить нам дійсну насолоду. Причин цьому декілька.

Пер за все, його плоскорізи — це високохудожні твори із завершеністю форми і композиції, яким підкоряються дрібні, точно продумані деталі. Творчі пульсуючу життям гаму ліній, вони органічно зливаються в одне ціле. Техніці творчого виразу З. Голубця, мабуть, важко знайти аналогію з нашому образотворчому мистецтві. Скульптурне зображення в його творах складається із окремо оформлених (з врахуванням особливостей дерева) різноманітних частин, які в спеціяльний спосіб макладаються на площину фону, творячи лінеарно-тривимірне зображення. Такий оригінальний та нетиповий спосіб мистецького виразу притаманний тільки творчості скульптора Голубця.

Тематика його творів тягнеться до давніх традицій українського мистецтва. „Перебрати творчі закони традицій українського середньовіччя і перекинути їх із малярства у скульптуру — це вже не якесь наслідування, це — ритм крови у

З. Голубець

расі мистця, що навіть на чужому ґрунті лишився собою і себе творчо усвідомив". Ці слова про скульптора належать перу Богдана Стебельського, і з ними тяжко не погодитися. „Тільки мистець-українець може створити і повністю передати надбання української культури у своїй творчості, інтуїтивно і від душі", — вважає маестро Голубець.

Не будемо повторюватися про творчий шлях та численні виставки З. Голубця, адже про це уже повідомлялося на сторінках нашого щоденника. З приємністю довідуємося, що незабаром у Філядельфії відбудеться ще одна індивідуальна виставка творів мистця і просимо розповісти про неї.

— Мою виставку у суботу, 19-го вересня, відкриється сезон в Українському Освітньо-Культурному Центрі у Філядельфії. Це буде моя перша індивідуальна виставка у Філядельфії; влаштовує її 67-ий Відділ Союзу Українок Америки. Діятиме вона в суботу і неділю, 19—20-го вересня (відкриття — 19-го о год. 7-ій вечора). Дохід призначений на Український Музей в Ню Йорку.

Виставлятиму біля 70 творів, тематика яких багатогранна. Серед них — композиції-відлуння сьогоднішніх подій в Україні.

Слухаючи розповіді мистця, пригадуємо, як глибоко переживав він трагічні події в Чорнобилі. Очевидно, це відобразилося в його творчості, доказом чого є композиція „Чорнобильська мадонна" перед нашими очима в редакції „Свободи". Що ж тепер хвилює маестра Голубця?

—Найважливіше для нас на сьогоднішній день — це єдність в підході до побудови української держави. Цій темі присвячую свій твір „Вавилонська вежа". Згадана композиція — це паралеля до побудови української держави. Кожна частина на споруді скомпонована в іншому стилі — тут і замкові вежі, і церковні бані, і

(Закінчення на стор. 3)

40-РІЧЧЯ УНД-ОМУ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, Н. Й. — В неділю, 11-го жовтня 1992 р. Український Народний Дім відзначає 40-річчя свого існування святочним полуднеком о год. 1:30 по пол. У святкуванні візьмуть участь представники українського представництва до Організації Об'єднаних Націй. Доповідь ред. Іван Кедрин Рудницький. В мистецькій програмі виступлять: Оксана Кровицька, солістка Львівської опери та Микола Шопша, соліст Київської опери, при фортепіяновому супроводі Аделіни Кривошеїної.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Чи потрібні міркування про комунізм

Від серпня минулого року світ пережив стільки великих подій, що призабулася вже історія упадку комунізму у корінній Росії, як безпосередній наслідок невдачі путчу сталіністів у Москві. Призабулися уже подробиці останньої дії історичної драми, в якій Міхаїл Ґорбачов і Боріс Єльцин грали головні ролі. У прецікавій статті п. з. ,,Вина і кара'' (титул повісти Достоєвського) — не згадується прізвища Ґорбачова, дармащо він був останнім генеральним секретарем Компартії СССР і ніколи не вирікся цього титулу ані не виступив із партії. Ця стаття в ілюстрованому тижневому журналі ,,Ю. С. Нюз енд Ворлд Репорт'' з 14-го вересня ц. р. пригадує, що Єльцин прийшовши до влади в Росії, як її обраний президент, негайно заборонив існування Компартії. У цій статті названого журналу не сказано про реакцію Ґорбачова, але пригадується, що Ґорбачов запротестував був, бо, мовляв, демократичний устрій дозволяє на існування усіх партій. Зате у цій статті кажеться, що проти цієї заборони Єльцина внесено протест до Конституційного трибуналу, але промовчано, хто саме зголосив цей протест. Єльцин — читаємо — боронив свій декрет арґументом, що Комуністична партія насправді не була партією. Як авторитетного експерта покликано професора історії Гарвардського університету Ричарда Пайпса, автора твору ,,Російська Революція'', колишнього дорадника у справах Східньої Европи Крайової Ради Безпеки за президентури Роналда Реґена. (До речі: Ричард Райпс — першорядний знавець проблематики України, до якої ставиться найприхильніше).

Професор Пайпс подав таку дефініцію Комуністичної партії, що це спеціяльний механізм, створений для заволодіння державою і всіми її клітинами. Пайпс наводить цитати різних заяв Леніна та згадує теж про капітуляцію російських большевиків на мировій конференції з центральними державами у Берестi Литовському. Тут можна пригадати, що до цієї капітуляції тодішнього большевицького уряду у Москві чимало причинилася делеґація Української Народної Республіки. Головою большевицької делеґації був спершу Йоффе, згодом Лев Троцький. Делеґатами УНР були Олександер Севрюк (голова), Микола Любимський і М. Левитський.

Уже появилися і напевне ще появляться десятки різномовних творів про комунізм, як міжнародний злощасний рух та про російський большевизм. Тема по нинішній день постільки актуальна, що всі колишні підкорені імперіялістичним большевизмом краї і народи переживають економічну кризу і ще глибшу кризу людської психіки. Але почалося лихо не від Москви, а від ,,Капіталу'' Карла Маркса, виданого у Лондоні.

Треба би пригадувати історію російської Соціялістичної партії та її розколу на ,,меншевиків'' і ,,большевиків''. Треба би пригадувати, як німці перепустили через свою територію у запльомбованому вагоні із Швайцарії до Росії Леніна і малий гурт його однодумців.

Можна дискутувати на тему, чи варто тепер близько цікавитися таким суто академічним питанням, чи Комуністична партія заслуговує на назву партії чи це — як каже Пайпс — ,,спеціяльний механізм'' створений для диктатури не пролетаріяту, а кліки, яка розрослася у потвору. Це справа істориків, соціологів і економістів, бо Карло Маркс був економістом, хоч утопістом. Єльцин казав правду, що комунізм перейшов до історії і не вернеться. Але покищо в усіх країнах, де правили комуністи, є під іншими назвами комуністи. Їхнє число меншає і меншатиме.

В Україні сталося чудо, історичний феномен, що Верховна Рада, яка пам'ятає часи малороса Щербицького, схвалила закон про суверенність, проголосила незалежність і перевела переможний референдум. Будувати українську державу мусять всі, хто за неї голосував.

У ЧЕТВЕР, 10-ГО ВЕРЕСНЯ, президент Джордж Буш виступив у Дітройті перед чільними комерсантами цього міста із своїм пляном про оновлення економіки країни. У своїй промові Президент представив плян про зменшення податків та видатків, поширення соціяльних програм і цілий ряд політичних заходів.

Микола Бараболяк

ПИТАННЯ ІРАКУ І БОСНІЇ

I

Справа іракських шиїтів і мусулманських боснійців на перших сторінках світової преси. Нам ці питання не так близькі, бо маємо свої клопоти. Але їхня розв'язка великої ваги і для України. Йдеться про те, чи ці дві проблеми найдуть розв'язку на підставі принципів якоїсь звичайної хоч би людяности, які повинні грати ролю при полагоджуванні конфліктів між народами, коли нехтується примітивною міжнародною законністю. Україна — між народами-вовками. Вони нас можуть поглинути, коли стосунки між народами не будуть контрольовані якоюсь ,,правдою'', яку наш Шевченко пов'язав із ім'ям Вашінґтона. Оба питання, про які мова, розглядаються в пресі, звичайно, в рамах дихотомії — ,,біле-чорне'', а вони не такі. Радше досить сіраві.

Іракське: лідер арабського світу Шаріф Гуссейн з Мекки помагав альянтам у Першій світовій війні за ціну, що після перемоги він стане королем усіх арабів. Так не сталось з уваги на обіцянки прем'єр-міністра Великобританії, Бальфура, сіоністам. Щоб обтерти Шаріфові сльози, альянти між іншими для нього дарунками, створили для його сина Файсаля королівство зі столицею у Багдаді. Арабські націоналісти-революціонери, того короля 1958 року прогнали, і перебрали владу. Наслідником цих націоналістів є нині Саддам Гуссейн. Тож не забувати, що він арабський націоналіст-патріот. Він репрезентує нині націоналізм, і в тому теж секрет, що він незважаючи на всі невдачі популярний при владі.

Умотавсь Саддам непередбачливо у конфлікт з Іраном про кусок мочарищ. Хоч сили Ірану були тричі сильніші, Саддамові вдалось не програти у цій війні. Не був він побитий головно завдяки допомозі ЗСА. А його заслуга у тій війні в тому, що коштом чи не мільйона жертв у людях він припинив похід шіітського хомейнівського фундаменталізму на Захід, в тому і на Савдійську Арабію й Ізраїль. Навіть після перемир'я з Іраном Америка постачала Саддама зброєю, щоб закріпити його сили і впливи.

Кувайтом, доки там показались джерела нафти, ніхто не цікавився. До 1946 року — оселя рибалок. Господарював там, як всюди по арабському півострові місцевий шейх Ахмад аль-Джабір. Аж коли там витриснула нафта, західні бизнесмени зразу заінтересувались. Концесію на продукцію нафти дістали від шейха пополовині ,,Брітіш Петролеум Комп'', і Ґалф Оіл''. Для забезпечення експлуатації того плинного золота Великобританія 1961 року проголосила Кувайт незалежною державою з шейхом аль-Джабіром як монархом (еміром).

Шейх аль-Джабір у Кувайті, подібних як інший шейх Ібн Сауд у нинішній Саудійській Арабії, стали з племінних лідерів арабської пустині монархами-автократами, а що як колись в епоху февдалізму і в Европі багатства країни вважались їх особистою власністю — більйонерами. Річ ясна, що колоніяльним потентатам легше і зручніше було і є використовувати нафтові багатства в автокритичних політичних системах. То хоч ці західні держави проповідують для світу демократію, в арабському, є покровителями автократизму і своєрідного і середньовічного февдалізму.

Нині закидають Бушеві, що він навіть після закінчення війни між Іраком й Іраном надто ,,кумався'' з Саддамом, натякають на конґресове переслідування тих стосунків. В цій приязній атмосфері, коли Саддам у 1990 році натякнув американській амбасадорці в Іраку про можливі наміри Іраку супроти Кувайту, вона мала була заявити, що це питання не хвилює ЗСА. Під турецьким пануванням до кінця Першої світової війни, територія Кувайту вважалася частиною цієї самої провінції, що нинішній Ірак. Арабські ж націоналісти вважають, що Аллах подарував нафтові багатства арабського повострова усім арабам, тож не повинна користуватись ними тільки кліка шейха аль-Джабіра. Тому у приєднанні Кувайту до Іраку іракці не добачувалися аґресії, хоч у міжнародноправному сенсі, з уваги на міжнародне визнання Кувайту незалежною державою, цей акт безперечно нею був як теж порушенням міжнародного права.

Де нині Ірак, у половині VIII сторіччя цвіла держава під наслідниками пророка Мохаммеда зі столицею у Багдаді, відомих в історії як династія абассидів. Під аббасидами був тоді цілий арабський світ. Нині населення Іраку — біля 17 мільйонів — етнічно і конфесійно несуцільне. На півночі живе біля 2 з половиною мільйони курдів. Усіх курдів у цій смузі є біля 8 мільйонів. В сусідній Туреччині їх біля 4 мільйони, а хоч мільйон і пів в Ірані. В Іраку живеться курдам найвільніше. Найбільш гноблені вони з Туреччині. Визвольний рух курдів відомий у цілому світі. В Америці плачуть над долею курдів, докоряють Саддамові, що він їх кризаво переслідує, але водночас впевнюється світ про ненарушеність кордонів Іраку, тож нема мови про признання іракським курдам незалежности. Чому? Бо тоді треба б викроїти з Туреччини і Ірану терени населені курдами теж, а турки приятелі ЗСА. З курдами єднає населення Іраку віровизнання: вони сунні мохаммедани

Закінчення буде.

Галина Кутко

Моя зустріч з Україною

Літом я мала нагоду побувати в Києві від 1-го до 31-го липня, як учителька в програмі навчання англійської мови в Україні. Я ніколи передтим у Києві не була і не знала чого сподіватися.

Мене зустріла на летовищі усміхнена пані Дана з китицею троянд. Ми їхали досить довго з Борисполя, через частини Києва до Академічного містечка, де я мала проживати і вчити. Пані Дана виправдувалася, що прожиток у гуртожитку невибагливий і без ,,комфорту''. На мої здивування, мене примістили в малій кімнаті з лазничкою, і я була цілковито задоволена. Від першого дня приємно вразила мене українська гостинність; ввічливість як в гуртожитку, так і школі, крамницях, чи навіть на пошті.

Академічне містечко, в північнозахідній частині Києва, це частина міста в якій містяться різні науково-дослідні інститути, а біля них замешкують у високих будинках їхні працівники, математики, фізики чи хеміки, з родинами. Мої студенти — це діти тих науковців. Їх було 15 віком від 16-го до 23-го року життя. Це середньошкільники (2), студенти університетів, і аспіранти. Нам відступили одну з кляс у середній школі ч. 200 при вулиці Доброхотова. Кляса була обширна і сприятлива до навчання. Ми зустрічалися 5 днів в тижні, між 9-ою а 1-ою годиною.

За чотири тижні навчання студенти вислухати 80 годин лекцій. Мова лекцій була виключно англійська, рівень знання — середній. Мені призначили, як асистента, молодого американця Марка Коллінса, і до нього мої студенти ,,прилипли''. Він всюди з ними ходив і говорив англійською мовою. Лекції проходили скоро. Ми вивчали граматику, розвивали словник, читали, провадили розмови про спорт, музику, економію, політику, і все що їх цікавило. Вивчали різні пісні. З-дня-на-день можна було завважити що ці студенти, котрі в перших днях не брали участи в розмовах, включалися у дискусії висловлювали думки. Коли закінчилася формальна лекція студенти залишались на розмови чи запити, проводжали нас до гуртожитку, позичали різні часописи чи журнали, щоб закріпити своє знання. На мій запит, чому в них таке зацікавлення англійською мовою, їх відповідь була проста — вони студенти технічних наук, і більшість наукових праць є писані англійською мовою. Також, дехто хотів би продовжувати студії в Америці чи Канаді. Вони згадували, що їх мало вчили англійської мови (в середній школі один раз в тиждень), мовляв, що, російська є міжнародна і ввесь світ нею володіє. Тепер вони знають що так не є!

Після навчання, як також в суботи і неділі, студенти проводжали нас по місті, показували історичні пам'ятки, і запрошували до себе в гості. Це були найцікавіші хвилини мого перебування у Києві. Помешкання у киян — невеликі, але гарно прикрашені килимами вишивками, образами. Столи повні вибагливої їжі, так як би не було браків. Всюди видно українську гостинність. Тут також можна було поспілкуватися на різні теми — про незалежність, економіку, про методику навчання, чи про пресу. Люди говорили відверто, щиро, всі радіють незалежністю, але також бояться наслідків злої економії. Життя тяжке. В липні курс купона був 250 до одного доляра. Науковці на високих становищах заробляють 5,000 купонів в місяць, а вчитель 2,500. Кілограм м'яса коштує 185 купонів. Харчів у Києві є достатньо, але ціни дуже високі для пересічного мешканця. Люди промишляють як можуть. Поза містом родини мають свої ,,дачі'', часами — це хатка з клаптиком землі, а часами лише земля. Там ціла родина працює весною, вони садять, підливають, доглядають, щоб літом зібрати плоди. Літом, в суботи і неділі, місто майже пусте, а в неділю увечері всі повертаються домів з кошиками овочів, ягід чи городини, які переробляють в компоти, конфітури чи консервують на зиму.

Також вкоротилися вибагливі відпочинки над Чорним морем чи в Карпатах, на це не вистачає. У гарячі липневі дні люди відпочивають на пляжах над Дніпром, а ввечері в Гідропарку. Тут я зустрілась з прекрасним співом колишніх селян, які сходяться в цьому парку над Дніпром щоб поспівати і погуляти. Так і можна почути різні варіянти однієї пісні, інше село — інший варіянт.

У неділі люди греко-католицького віровизнання збираються на Аскольдовій могилі на Богослуження. Ще весною відправи відбувалися під відкритим небом, а тепер дозволили відправляти в ротунді. Тут крім киян, можна зустріти американського посла з родиною і людей з діяспори.

Дуже вразила мене російська мова Києва. На вулицях міста іншої мови не

(Закінчення на стор. 3)

Степан Яворський

ІНТЕРВ'Ю З АМБАСАДОРОМ КАНАДИ ДО КИЄВА

(Франсуа Матіс, новонайменований урядом Канади амбасадор до Києва, народився в Тімісі, Онтаріо, в 1942 році. Вже 25 років він працює у дипломатичній службі в міністерстві закордонних справ і міжнародної торгівлі Канади. Перед його від'їздом до Києва він погодився дати інтерв'ю двом українським журналістам — Степанові Яворському і Анатолієві Нікулі).

I

Питання: — Пане амбасадоре, ґратулюємо вам з новим назначенням. Чи ви можете нам сказати, якою була ваша реакція, коли ви дізнались про це? Чи відома дата вашого приїзду до Києва?

Відповідь.: — Я довідався про моє призначення вже досить давно. Очевидно, довір'я, яке виявив до мене уряд Канади, назначуючи мене першимм амбасадором в Україні, виказує велику пошану і велику відповідальність. Сподіваюсь багато приємности від цього назначення. До Києва я прилітаю 5-го вересня о год. 6:30 вечора.

П.: — Ви напевно мали нагоду познайомитись ближче з країною вашого призначення. Що ви для цього зробили?

В.: — Я мав можливість прочитати прекрасну книгу, а саме ,,Історію України'' Дмитра Дорошенка. Очевидно, є багато літератури про Україну і я постараюся поступово нею користуватись. Я також мав багато зустрічей з канадцями українського роду і вони були раді допомогти мені познайомитись з проблемами в Україні, з якими я буду зустрічатись.

П.: — Як професійний дипломат, ви безумовно мали цікаву кар'єру. Чи ви можете нам дещо про неї розказати?

В.: — Так, я дійсно є професійним дипломатом і вже 25 років працюю в цій ділянці. Я був членом канадської постійної комісії при Організації Об'єднаних Націй в Ню Йорку, двічі служив в амбасаді Канади і Москві, а також був членом канадської місії при НАТО в Брюсселі. В Оттаві, тому, що я за професією адвокат-юрист, я провів більшість моєї служби в юридичному відділі міністерства закордонних справ і міжнародної торгівлі. Останніми часами я був канадським амбасадором і представником на міжнародному третейському суді, який розглядав справу спірних морських кордонів коло двох французьких островів, недалеко від канадської провінції Ню фаундленд.

П.: — Ви були довший час дипломатом в Москві. Нам цікаво почути вашу думку про відносини між Україною і Росією.

В.: — Це насправді делікатна і дразлива справа. Вона дуже складна і важлива і займає багато уваги, енергії та часу як в Росії, так і в Україні. Амбасадор Левко Лук'яненко, з яким я недавно стрічався, досить обширно говорив зі мною на цю тему. Я переконаний, що одним з основних і найважливіших завдань урядів, не лише в Києві, але і в Москві, буде забезпечення того, щоб відносини між цими двома країнами проводились у цивилізований, спокійний і холоднокровний спосіб. Маю враження, що Президент Кравчук, як і президент Єльцин, вибрали саме такий шлях і підхід до цієї справи. Чого треба оминати в обох країнах це, на мою думку, розбуркування патріотичних емоцій, які можуть довести до додаткових проблем. Стосунки між Україною і Росією мусять бути збалянсовані, як це ми бачили дотепер. Я певний, що це бажання мого уряду, як зрештою, і всіх країн Заходу. Якщо це вдасться осягнути на довшу мету, то я певний, що воно дасть поштовх для значного покращання відносин західнього світу з Україною і Росією.

П.: — Протягом багатох років ваше міністерство займало переважно неґативну, або, в кращому випадку, невтральну позицію відносно проблем України. І лише за останній рік ми помічаємо велику зміну в наставленні уряду Канади до України. Який ваш погляд на це?

В.: — Нинішня політика міністерства, і навіть урядова політика Канади, спрямована на встановлення безпосередніх, солідних і міцних відносин з Україною на новій принциповій базі. Чому так було в минулому? Я постараюся це пояснити. Тому, що Канада є федерацією, провінції якої користуються певним рівнем автономії і в деяких з них проявляються сепаратистичні тенденції, Канада мусіла бути дуже обережною в своїх стосунках з багатонаціональними державами. Канадський уряд не хотів створювати враження, що своєю зовнішньою політикою він прагне причинитися до розчленування іншої країни через закріплення своїх зв'язків з одною з її республік. Одначе, це розчленування сталось само по собі, і тепер моє міністерство, як і цілий уряд, старається прискореним темпом розвинути взаємовигідні відносини між нашими двома державами.

Закінчення буде.

Д-р Богдан Футей

КОНСТИТУЦІЙНІ ПРИНЦИПИ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

(Погляд американського судді)

I

Коли ми коментуємо або даємо поради до проєкту нової Конституції України, нам ніколи не приходить на думку, щоб Україна прийняла конституцію будь-якої держави, як свою власну. Було б ненормально, якби Україна прийняла конституцію ЗСА, Німеччини, Франції чи Канади. Однак, ми можемо говорити про те, як діють певні основні права чи закони тих держав, що мають великий історичний досвід, зокрема досвід 200 років конституції ЗСА.

Основні засади Конституції України повинні віддзеркалювати історію, традиції та звичаї українського народу. На жаль, переглядаючи цей проєкт Конституції бачимо, що він дуже подібний до проєктів конституцій інших держав Східньої Европи та колишнього Совєтського Союзу, бо в ньому зберігається багато соціялістичних ідей недавніх днів комуністичного режиму.

Нова Конституція України не повинна базуватися на жорстокій дійсності пустих комуністичних фраз та збанкрутованої ідеології. Навпаки, Україна має своє власне рідне джерело, з котрого повинна черпати основні ідеї правової держави. **Цим джерелом є Конституція** гетьмана **Пилипа Орлика з 1710 року. Цей історичний** документ є не лише великим юридичним досягненням, але також доказом політичної зрілости того часу. Конституція Пилипа Орлика з 1710 року написана, майже за 80 років перед конституцією ЗСА, мала такі демократичні основи як розподіл влади, приватна власність та незалежність судовий трибунал, як основні засади для існування тодішньої козацької держави.

Можна сказати, що Джеймс Медісон, батько конституції ЗСА, користувався тими самими демократичними засадами гетьмана Пилипа Орлика.

Пізнішим джерелом є Конституція Української Народної Республіки, прийнята Центральною Радою на початку 1919 року. Зокрема, заслуговує на увагу далекойдучий закон про свободу слова, зібрань, друку, визначення території держави та про національні меншини в Україні.

Конституції демократичних держав західнього світу чітко визначають певні засади, як основу правової системи. В ЗСА основними є такі засади:

Засада ч. 1 Обмеження влади.

Історія вчить нас, зокрема як це видно за останніх 74 роки історії Совєтського Союзу, що необмежена влада — це найстрашніший ворог прав людини. Права людини повинні бути чітко визначені з суворою забороною владі їх обмежувати.

Засада ч. 2. Вибори влади.

Процес вибору влади народом мусить бути чітко і ясно описаний. **Чесність і справедливість виборчого процесу на базі багатопартійности і плюралізму — найкращий ґарант демократії.**

Засада ч. 3. Розподіл влади.

Згідно з цією засадою законодавча влада, виконавча влада і судова влада мають кожна різні конкретні відповідальності та здійнюють визначені функції. Простіше кажучи, законодавчий орган влади, що складається з представників громадян, створює і запроваджує закони; виконавчий орган влади проводить закони в життя; а судовий орган влади тлумачить закон і застосовує його в судових справах та спорах.

Засада ч. 4. Панування права.

Це поняття охоплює звіт визнаних чи встановлених засад, законодавчих актів, правил і норм, що поширюються на всіх громадян і застосовуються об'єктивно незалежними суддями, які діють згідно з встановленими процесуальними нормами. Ця засада забезпечує обґрунтоване відділення судової системи від політичної влади, а це, у свою чергу, забезпечує охорону законних прав громадян та інших осіб, що підлягають цій владі, якщо вони підпорядковуються нормам.

Засада ч. 5. Незалежне судочинство.

Ця засада забезпечує судовим органам влади незалежність від зовнішніх впливів з боку осіб та установ виконавчого та законодавчого органів влади, а також з боку приватних осіб та організацій. Судові рішення та накази ухвалюються суддею на основі закону із застосуванням визнаних і встановлених правових засад і норм, а не на основі статусу сторін перед судом або вимог чи впливів будь-якої особи в уряді чи поза ним, або за вказівками чи впливами будь-якого державного чи недержавного органу. Незалежне судочинство — це також найкращий баланс між виконавчою і законодавчою владою.

Продовження буде.

З. Голубець...

(Закінчення зі стор. 1)

чужі святині, себто вона не є монолітною, а повинна такою бути, повинна мати один архітектурний стиль і напрям. Всі ж до верхівки цієї будови напрямлені до вершин, до ідеалу, значить, до Бога.

Адреса УОКЦентру: 700 Сідар ровд, Філядельфія. Телефон для інформацій (215) 663-1166.

Композиція „Думка".

ПОДЯКА

Сім'я Зеновія і Іванни Сарамаків з України,
складає щиру подяку
д-рові Ігореві Савчукові
за те, що він допоміг у лікуванні
їхньої дочки Вікторії.

Виявив він при тому не тільки своє лікарське знання, але теж глибоко людську доброту і співчутливість. Він теж запросив до співпраці своїх колеґ — американських лікарів: д-ра Дейвіда Ройа — хірурга, який оперував нашу дочку та д-ра Ричарда, д-ра Р. Ґледстона, д-ра Арчера і медсестру Л. Вердіско, які відносилися до хворої із увагою, співчуттям та вирозумінням особливої ситуації. Вони зробили все, що було, щоб рятувати життя людини — нашої дочки. Завдяки їм нашу дочку прийняли безкоштовно на лікування до шпиталю Колюмбія Презбітеріян в Ню Йорку. Усім їм щира подяка!

Завдяки усім тим добрим людям здоров'я нашої дочки Вікторії поправилося, то ж ми віримо і надіємося, що вона прийде до повного здоров'я і сил.

Зокрема ми вдячні Лідії Черник, бо саме вона звернулася до свого племінника д-ра Ігоря Савчука з проханням порадити і допомогти нашій дочці.

Не тільки тим кого ми тут назвали, але усім нашим своякам і добрим людям, які помогли й допомагають нам у наших турботах, ми щиро дякуємо та просимо Бога, щоб винагородив їм за їхню доброту.

Зеновій, Іванна і Вікторія САРАМАКИ

Перший з'їзд колишніх стрийських гімназистів

Перший з'їзд семінаристок і гімназистів українського жіночого семінару і двох міських гімназій відбувся в Стрию 3-го — 7-го липня 1992 року. В ньому взяло участь 351 колишній учень і учениця, що навчалися в 20-их, 30-их і 40-их роках в тих середніх школах. В тому числі з діяспори приїхало 34 учасники.

Хоч на з'їзді панувала урочиста і поважна атмосфера, водночас була вона багатою і на емоції. На один раз можна було зауважити, як при зустрічах в очах сивоволосих і безволосих іскри молодости зблискували — пам'ять їхня поверталася на п'ятдесят літ назад. Особливо хвилюючим були зустрічі з нашими сеньйорами — Верхолою, Терлецьким, Рудавським та іншими, усім їх вистачило „молодечого" запалу на активну участь в ініціятивному комітеті.

До почесної президії з'їзду були покликані проф. Ярослав Рудницький (Канада), Ксеня Антипів-Миклясевич (ЗСА), д-р Юліян Середяк (Арґентина), Петро Маслій (Англія), народні депутати України Ірина Калинець і Віктор Романюк, керівник управління народної освіти Леся Бартіш, парох церкви Благовіщення о. Йосафат Кавацїв, представники технічної еліти Петро Натина та Іван Пилипів, директор теперішньої гімназії імені Митрополита Андрея Шептицького Ярослав Турянський і голова гімназійного братства Ярема Дубицький.

Перша зустріч учасників відбулася перед будинком гімназії при вулиці Перемоги (колись Баторія). Тут ми впізнавали або не впізнавали старих друзів і приятелів, тут звучали вигуки подиву і привітань, зринали то сумні, то веселі пісні. Переповненими емоціями були відвідини „Вільшини", де присутні поклали вінок великому Кобзареві і заспівали „Заповіт". Не забули і про славного колишнього гімназаста св. п. Степана Бандеру, поклавши квіти до підніжжя його пам'ятника.

Гіркі спомини принесла зустріч учасників з'їзду у стінах колишньої стрийської тюрми, коли вони вшановували пам'ять закатованих сталінським режимом 250 в'язнів у червні 1941 року. Жалібні і патріотичні пісні співав жіночий ансамбль під керівництвом Ольги Заяць, було відмовлено молитви, а на цвинтарі відправлено Панахиду за душі невинних жертв і за всіх покійних учнів, учениць і професорів стрийських шкіл.

По полудні програма перенеслася до Народного Дому, де відбувалася реєстрація і вручення пам'ятних знаків. Після того, як проф. Ярослав Турянський відкрив з'їзд і привітав присутніх, учні першої кляси гімназії виступили з дуже приємним концертом, який вела Таїса Гайдукевич.

Вже від самого початку з'їзду можна було зрозуміти, що наголос в усіх виступах падатиме не на минуле, а на майбутнє. Кожна заява і промова свідчила про глибоке розуміння однієї з найбільших проблем українського суспільного життя — підготови молодої української еліти. Передусім ішлося про потреби педагогічної громади відновленої гімназії імені Митрополита Андрея Шептицького. Дороговказом для нового покоління є кращі гімназійні традиції довоєнних років, носіями яких були і досі залишаються живі і покійні випускники Степан Охримович, Степан Бандера, Дарія Ребет-Цісик, полковник Гасин-Лицар, Михайло Тимчій, Уляна Целевич, д-р Ярослав Падох, кардинал Мирослав Любачівський, проф. Ярослав Рудницький та багато інших.

Наступного дня учасники прослухали доповідь проф. Рудницького, одного з керівників Києво-Могилянсько-Мазепинської Академії. Вона була присвячена історії розвитку стрийської гімназії, її досягненням, а також критичному оглядові сучасного стану української науки в діяспорі. Доповідач висловив цінні поради щодо організаційної структури і запропонував конкретні напрямки розвитку стрийської гімназії, яка повинна відіграти важливу ролю в розвої шкільництва в Галичині і в Україні в цілому. Проф. Рудницький також інформував учасників про свої наукові досягнення і надбання в справі розвитку і пропагування української науки поза Україною.

Відтак з'їзд вітали Ірина Калинець, Віктор Романюк і Леся Бартіш. Вони не оминули і негативних тенденцій в сучасному молодіжному середовищі, висловлювали конструктивні ідеї щодо його оздоровлення.

Цікавими з наукового погляду були доповіді директора Львівського інституту суспільних проблем Академії Наук України проф. Ярослава Ісаєвича і проф. Дрогобицького педагогічного інституту Омеляна Вишневського. З гарними привітами виступили доцент Львівського медичного інституту Володимир Стеник і вчителька Марія Даниляк. Остання поділилася досвідом становлення Коломийської гімназії і запросила присутніх на з'їзд, присвячений 100-річчю коломийської гімназії, який відбудеться 28-го вересня цього року.

Прикінцева сесія роботи з'їзду була присвячена вихованню молоді зміни. Інж. Петро Маслій з Англії звернувся з емоційним закликом до матерів і бабунь, щоб вони, як і їхні попередниці, посвятили себе домашньому вихованню дітей, активно сприяли формуванню моральних засад, національної свідомости і любови до свого народу.

У своєму заключному виступі депутат Ярослав Мелень, редактор стрийської газети „Гомін волі" закликав дати рішучу відсіч ворожим спробам дискредитувати справу українського відродження, посіяти сумніви і поширити злісну дезінформацію щодо історії наших визвольних змагань.

На закінчення з'їзду всі його учасники дістали пропам'ятні грамоти.

В розваговій частині учасники відвідали церкву і монастир в Гошеві, оглянули курортне селище Моршин і мали нагоду спробувати знамениту моршинську мінеральну воду. Моршинська школа мистців під керівництвом Ірини Король запропонувала учасникам гімназійного з'їзду дуже гарну програму, присвячену святові Івана Купала.

Організатори з'їзду доклали багато зусиль, щоб усі заплановані точки добре вдалися. Відомо, наприклад, про теперішні труднощі в Україні з виробництвом харчів, однак і ця обставина не стала на перешкоді: учасники з'їзду харчувалися у гімназійній відновленої „бурси", мали там взірцеву обслугу і всі були вдоволені.

Успіх з'їзду треба завдячувати передусім професійній праці і відданості учительських громад стрийської гімназії і вищого технічного училища ч. 34 під проводом директорів Я. Турянського, І. Пилипіва та голови гімназійного братства Я. Дубицького. З'їзд мав об'єднуюче значення для всіх свідомих громад міста і неодмінно буде стимулювати розбудову шкільної ділянки в українській державі.

Особливо варто подякувати юним артистам, які дуже добре підготували і здійснили концертові програми, а всього виступило шість творчих дитячих груп: хореографічний ансамбль „Веселички", дитячий хор, дівочий хоровий ансамбль, хлоп'ячий хоровий ансамбль, ансамбль бандуристок, дитячий ансамбль англійською мовою.

І ще хочу назвати шановні імена тих осіб, які запляновували і успішно перевели в життя гімназійний з'їзд. Це директор гімназії Я. Турянський, голова гімназійного братства Я. Дубицький, інспектор міського відділу народної освіти Михайло Туренський, заступник директора гімназії Маргарита Любінова, голова товариства „Просвіта" Петро Маковський, голова Союзу Українок Стрия Любов Каменська, директор Вищого професійного училища ч. 34 Іван Пилипів, директор комбінату громадського харчування Лідія Стефаненко, диригент народної капели „Ватра". Василь Гущак, завідуючий відділом культури Теодозій Чабан, керівник дитячого фольклорного ансамблю „Джерельце" Ірина Король, педагогічна громада гімназії, духовий оркестр музичної школи і жіночий ансамбль під керівництвом Ольги Заяць.

Маркіян Держко,
Тарас Боляста,
Остап Держко

Окружні Комітети Відділів УНСоюзу
НЮ ЙОРК - ДЖЕРЗІ СИТІ - НЮАРК
ПАССЕЙК - ПЕРТ АМБОЙ

повідомляють, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ

вимінених округ відбудуться спільно
в неділю, 20-го вересня 1992 року
о год. 12:30 - 5:00 по пол.

UNA, 30 Montgomery St., 3rd Floor, Jersey City, N.J.

В нарадах зобов'язані взяти участь члени Управи Окружних Комітетів, відділові урядовці, організатори та делеґати 32-ої Конвенції.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття
2. Перегляд організаційної праці Округи у 1992 році
3. Слово ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНС
4. Перегляд забезпеченевих продуктів УНС та підходу до продажі забезпечення
5. Схвалення пляну організаційної праці на останні місяці біжучого року
6. Внески, запити
7. Закриття нарад

У нарадах візьмуть участь:

Члени
Головного Екзекутивного Комітету
та Головні Радні

За УПРАВИ ОКРУГ:

Ню Йорк — д-р Василь Лучків	**(914) 634-9353**
Джерзі Сити — Володимир Білик	**(201) 795-0628**
Нюарк — Роман Пиндус	**(201) 375-0668**
Пассейк — Іван Хомко	**(201) 472-0989**
Перт Амбой — Михайло Захарко	**(908) 725-8062**

Для всіх присутніх на нарадах подаватиметься полуденок. УЧАСТЬ У НАРАДАХ прошу зголосити Голові вашої Округи **перед 14-им вересня.**

Моя зустріч...

(Закінчення зі стор. 2)

чути. Правда, коли я зверталась до людей українською мовою, ці хто вмів переходив на українську мову. Коли я запитувала людей про це, мені відповіли, що української мови їх не вчили, багато з них цієї мови не знає, а ті, що знають або боялись нею говорити, або просто зі звички спілкуються російською мовою. Пройде час і всі будуть говорити українською мовою. Дай Боже, щоб так було!

І вкінці — їхні побажання до нас в діяспорі. Мені сказали таке: це, що ви тут приїжджаєте, нас вчити, показуєте нам як живе світ, це найбільше, що діяспора може зробити. У нас є таланові люди, маємо високу культуру, землю, але також нами помітували через довгі роки. Нас треба підняти, заохотити і підбадьорити, а решту ми зробимо самі!

РЕСПУБЛІКАНСЬКІ ПОЛІТИКИ знов виступили з критикою кандидата на президента ЗСА від Демократичної партії. Віцепрезидент Ден Квейл і провідник республіканців в Сенаті Боб Дол знов заговорили про минуле демократичного кандидата Билла Клінтона, зокрема про його уникнення військової служби під час В'єтнамської війни. Вони підкреслили, що у вияснennях Б. Клінтона в цій справі є забагато протиріч, щоби могти цьому повірити.

СЕНАТ СХВАЛИВ 2.1 біл. дол. для запланованого будівництва постійної станції у космосі, у 1995 році. Одначе є розбіжності між схваленням Сенату та Палатою Репрезентантів, яка схвалила тільки 1.7 біл. дол. на цю ціль. Крайове управління аеронавтики і дослідження космосу (НАСА) відразу заявило, що ця сума не є достатньою, тому ці обидві інстанції мусять дійти до порозуміння.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ 10-го вересня, представники боснійського уряду повідомили, що боснійські серби, замість передавати свою бойову техніку під контролю ООН, ховають її і перевозять в інші райони дислокації власних збройних формувань. Спостерігачі не могли сказати нічого певного щодо того, чи стихне обстріл боснійської столиці в суботу о год. 10-ій ранку, як заплановано, бо ще в четвер і п'ятницю на вулицях Сараєво точилися жорстокі бої.

Пригадуємо друзям і приятелям, що

19-го вересня 1992 р.
В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

св. п. д-ра

ЮРІЯ КИШАКЕВИЧА

будуть відправлені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

за упокоєння душі покійного
в католицькій церкві св. Івана Хрестителя
о год. 8:15 вранці,
а в год. 7:30 вечора в церкві св. Юрія
в Піттсбурґу, Па.

В неділю, 20-го вересня о год. 5-ій по пол.

СВЯТА ЛІТУРГІЯ

буде відправлена в українській катедрі
в Буенос Айрес, Арґентина.

Горем прибиті:

дружина — ТЕТЯНА
син — РОМАН
дочка — ХРИСТИНА КИШАКЕВИЧ-КАЧАЛУБА її муж д-р МИХАЙЛО КАЧАЛУБА в Швайцарії
внуки — РОМАН, МАРІЙЦЯ й ОКСАНА
сестра — АСЯ і муж РОСТИСЛАВ ІЛЬНИЦЬКИЙ в Арґентині
брат — БОГДАН з родиною
та ближча родина в Арґентині і в Україні

Ділимося болючою вісткою
з родиною, приятелями і знайомими,
що в п'ятницю, 11-го вересня 1992 р., ненадійно,
помер в Норт Каролайні
наш найдорожчий
ЧОЛОВІК, СИН і БРАТ

бл. п.

ЕВГЕН ФРЕНЦИС
МЕК ІНТАЄР

Горем прибиті:

дружина — ЛЕСЯ
батьки —
ЕВГЕН і БРИДЖИД МЕК ІНТАЄР
РОМАН і АННА МАКСИМОВИЧІ
сестри і брати з родинами
та ближча і дальша родина

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ відбудеться в середу, 16-го вересня о год. 7-ій веч. в українській католицькій церкві Благовіщення Пречистої Діви Марії, 1206 Valley Rd., Philadelphia, Pa.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося з громадянством болючою вісткою,
що в дні 21-го серпня 1992 р. повертаючись з поїздки
в Україну, яку він так дуже любив і для якої віддав стільки
труду і посвяти, несподівано відійшов у вічність
в Будапешті, Мадярщина, на 63-му році життя

св. п. інж.

Володимир Чопівський

Престалось бити серце відданого українського патріота, невтомного громадського і політичного діяча, чесного і усіми шанованого українця.

Похоронні відправи і сам похорон відбувся в днях 3-го і 4-го вересня з української православної церкви св. Покрови у Фініксі, Арізона.

Св. п. Володимир був основником і першим, як також довголітнім, головою Відділу УККА в Фініксі, Арізона, головою комітету для вшанування 1000-ліття Хрищення України, головою місцевого Відділу Комітету Поневолених Націй, генеральним Секретарем ВАКЛ на Північну Америку, активним членом АБН і ОУН, брав участь в численних конференціях ВАКЛ і АБН.

Пам'ять по св. п. Володимирі, як чесного і відданого друга, українського патріота та прикладної трудолюбивої і доброї людини, лишиться з тими, що його знали і з ним співпрацювали увесь час.

Родині покійного інж. Володимира Чопівського, місцевий Відділ УККА висловлює щирі співчуття.

Прощай дорогий Володимире, ти усе що міг, віддав своїй батьківщині Україні, а ми за це віддаємо тобі свою шану і свої молитви. Хай привітна земля Вашінґтона буде тобі легкою, дорогий друже. Хай милосердний Бог сотворить тобі вічную пам'ять.

За УККА, Відділ Арізона

МАСНИЙ ТАРАС	**ПИЛИП'ЯК РОМАН**
голова	**секретар**

ПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ і губернатор Билл Клінтон у передвиборчій кампанії не щадять пропозиціями про можливості поліпшення економіки в країні. Обидва твердять, що вони мають розв'язки на всі економічні проблеми. Натомість економісти не є надто цього певні, вказуючи, що обидва пляни не торкаються існуючих проблем.

ПРОВІДНИК БІЛЬШОСТИ у Палаті Репрезентантів Ричард Ґепгард є тим найвищим за стажем членом, який виступає проти Північноамериканського торговельного договору між Канадою, Мехіко і ЗСА. На його думку, цей договір не забезпечує можливостей праці та довкілля, що є дуже важливим у торговельному договорі такого маштабу.

ЗГІДНО З ПОВІДОМЛЕННЯМ голови Комітету оборони і безпеки при Верховній раді Росії Сергія Степашина, до Москви на офіційні відвідини прибуде директор американської Центральної розвідчої аґенції Сі-Ай-Ей Роберт Ґейтс. Ціллю поїздки Р. Ґейтса є обговорити можливості співпраці між розвідчими аґенціями ЗСА і Росії. С. Степашин не подав точної дати приїзду Р. Ґейтса, як також не подав порядку денного нарад, що їх обговорюватиме директор Сі-Ай-Ей з провідниками розвідчих органів Росії. В минулому співпраця між Сі-Ай-Ей і КҐБ зводилась до обміну інформацій про міжнародний тероризм і пачкарство наркотиками.

Дітройт в обороні І.Дем'янюка

Як відомо, 11-го серпня 1992 року Апеляційний суд в Сінсіннаті розглядав справу Івана Дем'янюка, обвинуваченого в злочинах, доконаних в концентраційному таборі в Треблінці, якого американський Уряд видав Ізраїлеві, щоб перевести над ним суд. Із заяви головного судді Гілберта Мерріта виходило, що ціллю нового розгляду справи перед Апеляційним судом було встановити, чи адвокати Уряду, які провадили цю справу, повели її невідповідно через брак знання, чи це було наслідком запланованого задуму не допустити до справедливого і правильного рішення суду, що в цім випадку означає цілковите звільнення звинуваченного.

Як ствердив суддя Мерріт, конкретно ходило про це, чи адвокати Департаменту справедливости знали перед закінченням розправи про те, що Дем'янюк ніколи в таборі Треблінка не бував і тим самим тих злочинів доконати не міг. В такому випадку адвокати допустились обману, на підставі якого Уряд видав Дем'янюка в руки Ізраїля на суд.

Базуючись на аргументах адвоката Дем'янюка, суд постановив перевести нове слідство, бо сам адвокат Уряду признав, що „помилки були зроблені". Були висунені аргументи, що адвокати Аллен Раєн, Норман Московіц, Джордж Паркер і Джан Герріген знали, що існують документи в користь Дем'янюка. Апеляційний суд призначив суддю Томаса Вайзмана перевести нове слідство.

Довголітній процес Івана Дем'янюка поглинув вже великі суми грошей. Без фінансової помочі української громади його родина не могла б запевнити йому належної оборони.

Організація „Анчейн", яку з повною посвятою від літ очолює Маруся Зарицька, влаштувала в дні 7-го серпня банкет для придбання конечних фондів на цю ціль. Присутнім був гість з України Іван Тимченко, правний дорадник Президента Кравчука. Адвокат Ярослав Добровольський, який активно включився в оборону Дем'янюка, побував в Україні та Ізраїлі для дальших розшуків, вперше стрінувся там з Дем'янюком. Аналізуючи дотеперішні розправи, він вказав на цілий ряд неточностей, незгідностей провадження розправи з усталеною судовою процедурою, фальшовані документи, сумнівну вірогідність зізнань свідків та явний обман відділу ОСІ. Він закликав громаду дальше підтримувати справу Дем'янюка, бо його присуд на кару смерті опертий на обмані. В Ізраїлі він співпрацював з оборонцем Дем'янюка Шефтелем, як також згадав про зміцнення колективу оборонців, коли до цього приступив спеціяліст в справах екстрадиції проф. М. Тайгар з Тексасу. Адвокат Добровольський закінчив свій звіт апелем до громади морально і матеріяльно дальше підтримувати родину Дем'янюка. Він був засуджений на кару смерти в процесі, який подобав на театр.

Зять Дем'янюка Ед Нишник, який від самого початку цієї справи завзято боронить свого тестя, дякував дітройтській громаді за ту поміч в минулому. Хоча під сучасну пору на родині тяжить довг 130,000 дол., вона не опадає на дусі та вірить в остаточну перемогу справедливости. Також син Іван дякував та висловив надію на звільнення батька.

М.Зарицька попросила до слова заступника голови „Анчейн" Степана Віхара, який вказав на великі потреби знищеної фінансово родини Дем'янюка, нагадуючи слова з листа Дем'янюка ще з 1985 року, коли він був у в'язниці в Америці, що багато українців, які йому допомагають, розуміють, що тут не тільки він стоїть перед судом, але також ми всі.

З черги промовляв І.Тимченко, який також вказав на недокладності цілої розправи і обіцяв дати звіт Президентові Кравчукові.

Промовляв Ігор Клюфас, працівник телевізії з Торонто. Він радив усвідомлювати публічну опінію про цю несправедливість, заподіяну Дам'янюкові. Для зміцнення своїх слів він зложив 1,000 дол. привезених з Канади.

Надзвичайно жертвенно відгукнулися зібрані на потреби цією справи. На місці було зібрано 6,500 дол. Бажаючи щоби інші громади також включилися до цієї акції, С.Віхар подякував священикам, М.Зарицькій, Я. Добровольському, Е. Нишникові, І.Дем'янюкові мол., д-рові Ярославові Савці, Валентині Євич, І.Клюфасові, Ользі Марущак, Катерині Васильченко, І.Тимченкові, Українсько-Американським Ветеранам та церкві св. Покрови за видатну поміч в організації цього зібрання. Отець Микола Невмержицький провів заключну молитву.

В.С.

Після екологічної конференції в Ріо

Міністер охорони довкілля д-р Юрій Щербак в Ріо Сентер пише на афіші під „Присягою Землі" патріотичне гасло: „Слава Україні!"

(Дора Рак). Довго рекламована і підготовлювана конференція в Ріо-де-Жанейро, яка мала подати цілому світові напрямні для збереження земної планети — нищеної і загроженої її мешканцями, — закінчилася ухваленням і підписанням кількох документів, більше або менше зобов'язуючих. На серйозність екологічної проблематики вказує присутність найвищих державних представників на конференції в Ріо Сентер, 3 -го— 14-го червня, і тисяч заінтересованих учасників на ґльобальнім форумі від сотень недержавних організацій, формальних НДЖО при ООН і національних, та екологічних радикалів під збірною назвою „зелених".

Але це був лише початок широко закроєної акції, сконсолідованої і опертої на фінансовій і методичній співпраці і кооперації, при чому окремі країни мусять випрацювати в рамках загальних деректив свої пляни відповідно до специфічних екологічних проблем і потреб. У всьому тому Україна мабуть чи не найбільше заінтересована, маючи на „своїм тілі" відкриту рану Чорнобильської катастрофи, й цілий ряд інших заражень довкілля наслідком безвідповідальної індустріялізації.

Створюючи окреме міністерство охорони довкілля, уряд України дав доказ, що бере ці справи справді серйозно, і завданням міністерства є випрацювати потрібні пляни та почати спішні заходи для рятування не лише природи країни, але й її люду. Міністерство очолює д-р Юрій Щербак, який екологічні проблеми України виніс на міжнародне обговорення під час конференції в ООН („Екологія і Здоров'я", 3-го квітня 1992), а вдруге на конференції Землі в Ріо. Але про ці справи треба постійно говорити і нагадувати, щоб висунути їх на перші місця не лише у плянуванні, але й бюджетуванні.

Добру аналізу екологічної проблематики та особливостей екологічного руху в Україні дав д-р Андрій О. Демиденко з Києва у доповіді на тему „Чорнобиль і екологія України" на програмі в Гантері, 12-го липня 1992. Ось як він розвинув свої тези.

Всі рухи в колишньому СССР починались під „зеленими" гаслами. Насправді багато з них були просто демократичними або національними. І тому, коли зявилась можливість говорити більш вільно, ці рухи скинули „зелену" шкаралупу. В деяких республіках „зелений" рух після цього майже зник. Не так в Україні. І хоча Рух був також проголошений вперше на екологічному мітингу, „зелений" рух і зокрема „Зелений Світ" і досі є помітною і незалежною частиною політичного спектру України.

Причина, звичайно, Чорнобиль і особливий інтерес до екологічних питань в Україні. Це й спричинило створення окремого міністерства для охорони довкілля і обрання якраз Юрія Щербака, лідера „зелених", першим міністром. Переглядаючи проороблену роботу за рік, доповідач каже: всі зусилля були спрямовані на те, щоб піднести екологію на належне їй місце в процесі побудови незалежної держави. Було прийнято декілька дуже важливих законів, починаючи від фундаментального „Закону про охорону природи в Україні". Вперше було підготовлено Державний Звіт про стан середовища України, який було представлено в Ріо, а також до Верховної Ради. Було визначено пріоритети в захисті довкілля, на яких мають бути сконцентровані першочергові заходи.

Це, окрім Чорнобиля, проблеми захисту Дніпра і питної води для 60 відсотків населення України; проблеми старих індустріяльних районів, де занечищення повітря, води і землі є найбільшими. Було створено спеціяльну комісію що до Дніпра під керівництвом президента Л. Кравчука, з тим, щоб на питання Дніпра звернули належну увагу урядовці і керівники промисловости. Досі не вдалось осягнути радикальних змін, бо екологія і досі є на одному з останніх місць в ієрархії цінностей, завважує д-р Демиденко. Йдеться не тільки про прийняття, але й впровадження в житті законів про охорону довкілля, а також про розподіл бюджету. Тяжкий загальний економічний стан країни, а ще більше іґнорування приписів і вимог законів сповільнюють процес. Брак уваги до питань стану довкілля і екології позначився також у бюджетуванні.

І тут д-р Демиденко має деякі побажання і до діяспори. Цінуючи високо велику допомогу діяспори для України, в тім числі і спеціяльну поміч жертвам Чорнобилю, думає, що було б добре, якби українці в Америці включили у свої програми допомоги спеціяльні проєкти, спрямовані на охорону довкілля і природних багатств України.

Доповідач, Андрій О. Демиденко, доктор теоретичної фізики, старший дослідник Інституту Теоретичної Фізики при Академії Наук України. Його наукові заінтересування лежать у ділянці молекулярної електроніки і біофізики, він має понад тридцять публікацій у фізичних, хемічних і біологічних журналах, відтак зацікавився екологічною проблематикою і став співавтором програми і протинуклеарних документів для українських „зелених". В українськім уряді є головою департаменту довкільної едукації, інформації і публічних зв'язків в міністерстві охорони довкілля в Києві.

Заінтересування екологією у д-ра Демиденка широкі, а зрозуміння цих проблем хотів би він передати у якнайширші кола суспільства. Він є членом управи Української екологічної асоціяції „Зелений Світ"та директором американсько-українського центру довкільно-едукаційного і інформаційного в Києві, співпрацює з іншими організаціями, котрі підтримують програму „зелених", наприклад з організацією Американців в обороні людських прав в Україні в Ню Джерзі та інтернаціональною недержавною організацією „Світова передача інформації". Користаючи з перебування в Ню Йорку, д-р Демиденко відвідав ООН і мав зустріч з Фаруком Мавляві, директором НДЖО в департаменті публічної інформації в супроводі д-ра Х. Дурбак, що очолює WIT.

Наслідки Чорнобильської нуклеарної катастрофи і занечищення довкілля у загальному сягли у всі закутини людського життя. Треба самооборони усього суспільства і самопомочі, в додатку до державних заходів і міжнародної підтримки. Одне завдання взяла на себе організація „МАМА-86 під спонсорством „Зеленого Світу", присвячуючи всю увагу дітям, що народилися і виростали в Києві і околицях, яких сягла чорнобильська радіяційна хмара. Затривожені матері почали широку акцію рятування і охорони дітей, забезпечуючи їх відповідним харчуванням, вітамінами і доброю медичною опікою. До ґрупи молодих активних жінок належить і дружина д-ра Демиденка Тетяна, в них також є п'ятилітня донечка Катруся.

Вертаючись до програми в Гантері — в другій частині д-р Христина Дурбак розповіла про підсумки вершинної конференції і ґльобального форуму в Ріо, що тривали від 3-го до 14-го червня 1992 року. В рамках форуму організація WIT, яку вона очолює, дала 6-го червня спеціяльну конференцію, призначену проблемі впливу довкілля на здоров'я людини, з участю доповідачів-лікарів з різних сторін світу, що спеціялізуються у ділянці „екології здоров'я". Помічними у переведенні акцій цієї організації були також дві українка із ЗСА — Уляна Бігун і Люба Турчин.

Конференція в Ріо мала випрацювати цілий ряд напрямних на майбутнє, щоб збалянсувати „розвиток" із „самозбереженням" природних ресурсів. Підготовча праця тривала понад два роки на нарадах окремих комітетів, де й укладено прелімінарні тексти документів, які вже на місці в Ріо доповнювано, змінювано або й еліміновано шляхом консультацій, переконувань і поступок.

У висліді вправді не проголошено плянованого „Чертеру Землі", бо, як пояснює д-р Дурбак, ніяк не було б консенсусу. Зате конференція прийняла три основні документи: Аґенду 21, що є детальним пляном акції у всіх ділянках самозберігаючого розвитку і має до 300 параграфів; Ріо Декларацію відносно „Довкілля і Розвитку", що складається із 27 принципів; збірку принципів для реґулювання самозберігаючої лісової господарки у цілому світі. Ці документи були в загальному прихильно прийняті, дарма що були різні застереження до окремих точок Аґенди. Дуже критично поставилися до них учасники ґльобального форуму, додає доповідач, бо вважали, що не забезпечують належно рятунку землі.

Крім цих, радше деклярятивних, документів, прийнято дві легально зобов'язуючі в системі ООН „конвенції". Одна з них має запобігти кліматичним змінам через нищення верств озону наслідком надмірного виділювання ґазів, а друга — охорони біологічної диверґенції відмінности, ціллю якої є запобігти нищенню біологічних родів (тваринного і рослинного світу) і їх природніх поселень. Церемонія підписування відбулась останнього дня конференції. І хоч понад 150 підписів покладено на кожній конвенції, зобов'язуючої сили вони наберуть щойно після їх ратифікації 50 державами. Це довгий процес — на яких два роки, тим більше, що обидві конвенції натрапили на сильну опозицію деяких держав.

Статистичними даними доповнила д-р Дурбак ці інформації з Ріо. На конференції офіційній було заступлених 172 держав і до 650 акредитованих недержавних організацій, що сходилися в Ріо Сентер; в тім самім часі понад 17,000 учасників, включаючи 7,150 представників недержавних організацій із 165 країн брали участь у ґльобальному форумі, де протягом двох тижнів відбувалися семінари, доповіді, виставки та ін. Висліди усіх дер-

ки та ін. Висліди усіх нарад будуть передані на сесію Ґенеральної Асамблеї, що збереться у вересні, для оцінки і заснування окремого комітету, що буде моніторувати виконування прийнятих постанов державами.

Конференція в Ріо розбудила в цілому світі турботу за майбутню долю нашої плянети, змобілізувала світову опінію до оборонних заходів, а кожну людину зобов'язує тримати „Присягу Землі", проголошену в ООН напередодні конференції — 6-го грудня 1991 року і причинитися „в міру своїх сил, щоб земля була безпечним і гостинним житлом для сучасних і майбутніх ґенерацій".